UN CLÁSICO CASO DE CONFUSIÓNS....

AS CONTRACCIÓNS EN GALEGO

Arancha Rodríguez Fernández
4º da ESO

Que son as contraccións?

Definición: As contraccións son combinacións de preposicións con artigos ou pronomes. En galego existen ducias delas, como noutras linguas como é o caso do inglés, o francés ou o portugués.

- Función: Axudan a simplificar e facer máis natural a linguaxe falada e escrita.
- Exemplo básico:
- de + o → do
- en + a → na

Contraccións con A

A + Artigos:

- a + o ⟶ ao
- a + a ⟶ á
- a + os ⟶ aos
- a + as ⟶ ás
- (Exemplo en frase: “Vai á festa”)

Contracciónś con CON

Con + Artigos:

- con + o → co
- con + a → coa
- con + os → cos
- con + as → coas

Con + un/ unha:

- con + un → cun
- con + unha → cunha
- con + uns → cuns
- con + unhas → cunhas

(Exemplo en frase: “Veño cun amigo”)

Contraccións con DE

De + Artigos:

- de + o/a ⟶ do/da
- de + os/as ⟶ dos/das
- de + un/unha ⟶ dun/dunha
- de + uns/unhas ⟶ duns/dunhas

De + algún/ algunha:

- de + algún ⟶ dalgún
- de + algunha ⟶ dalgunha
- de + algúns ⟶ dalgúns
- de + algunhas ⟶ dalgunhas

Contraccións con DE

De + demostrativos:

- de + este → deste, desta, destes, destas, disto
- de + ese → dese, desa, deses, desas, diso
- de + aquel → daquel, daquela, daqueles, daquelas, daquilo

De + outro/ outra:

- de + outro → doutro
- de + outra → doutra
- de + outros → doutros
- de + outras → doutras

Contraccións con EN

En + Artigos:

- en + o → no
- en + a → na
- en + os → nos
- en + as → nas

En + un/ unha:

- en + un → nun
- en + unha → nunha
- en + uns → nuns
- en + unhas → nunhas

Contraccións con EN

En + algún/ algunha:

- en + algún/algunha → nalgún/nalgunha
- en + algúns/algunhas → nalgúns/nalgunhas

En + demostrativos:

- en + este → neste, nesta, nestes, nestas, nisto
- en + ese → nese, nesa, neses, nesas, niso
- en + aquel → naquel, naquela, naqueles, naquelas, naquilo

En + outro/ outra:

- en + outro/outra → noutro/noutra
- en + outros/outras → noutros/noutras

Contracciόns con POR

Por + Artigos:

- por + o → polo
- por + a → pola
- por + os → polos
- por + as → polas

- (Exemplo en frase: “Pasa polos campos”)

Outras contraccións frecuentes (propias do galego)

Cada:

- cadanseu, cadansúa, cadanseus, cadansúas (formados a partir de "cada un seu/súa")

Demostrativos:

- este: estoutro, estoutra, estoutros, estoutras
- ese: esoutro, esoutra, esoutros, esoutras
- aquel: aqueloutro, aqueloutra, aqueloutros, aqueloutras

(Exemplo en frase: "Cada un ten cadansúa opinión"

"Non foi o rapaz ese, foi aqueloutro".)

Casos nos que non se fai contracción

Non se contrae cando "un/ unha" actúa como PRONOME:

- Exemplo: “Faleiche de un que non ten vergoña” (non: dun)
- Exemplo: “Ven con unha que coñezamos todos” (non: cunha)